

فضیلت پیاده روی

برای زیارت معصومین علیهم السلام

سید عادل علوی ۱

ترجمه: حسین شهرستانی

چکیده

از زمان آفرینش حضرت آدم علیه السلام تاکنون در همه ادیان الهی به زیارت اماکن مقدس سفارش شده و دشواری‌های راه بر اجر و پاداش معنوی این سفر می‌افزاید. در مذهب تشیع برای زیارت معصومان علیهم السلام به ویژه امام حسین علیه السلام فضیلت فراوان ذکر شده و نوعی تجدید پیمان استوار با این انوار مقدس در اوج شور و شعور دینی به شمار می‌رود. همچنین بیانگر این است که شیعیان از اقتدا به سالار شهیدان به خود می‌بالند و زیر بار زور و ستم نمی‌روند.

زیارت پیاده اربعین امام حسین علیه السلام از مهم‌ترین زیارت‌های شیعیان است که همه ساله با حضور میلیونی شیعیان از سراسر دنیا برگزار می‌شود و افزون بر روایات فراوانی از معصومان: در این باره، در سیره عملی علما و مراجع بزرگ شیعه همچون شیخ مرتضی انصاری، میرزا حسین نوری، سید مهدی بحر العلوم، شیخ جعفر کاشف الغطا و آیت الله مرعشی نجفی نمونه‌هایی از این پیاده‌روی معنوی مشاهده می‌شود.

واژگان کلیدی: زیارت پیاده، زیارت معصومان علیهم السلام، امام حسین علیه السلام، اربعین.

درآمد

زیارت اماکن مقدس، عبادتی است که قدمت آن به اولین پیامبر خدا آدم ابوالبشر علیه السلام می‌رسد. نقل است که او هفتاد مرتبه به خانه خدا سفر کرده است. حال اگر این عبادت همراه با سختی و مشقت باشد، اجر و ثواب بیشتری هم دارد. به‌ویژه اگر مقصد زیارت، مراقد مطهر یکی از معصومین علیهم السلام باشد و در این بین زیارت مرقد شریف أباعبدالله الحسین علیه السلام از والاترین و بافضیلت‌ترین آنهاست؛^۲ چرا که خود معصومین علیهم السلام فرموده‌اند: همه ما کشتی نجاتیم، ولی کشتی حسین علیه السلام سریع‌تر می‌رود: «سفينة الحسين علیه السلام أسرع».^۳

از سوی دیگر، این گونه زیارت حرم اهل‌بیت رسول الله صلی الله علیه و آله نشانه روشنی از دوستی وافر به این خاندان پاک دارد که زمینه‌ای مناسب را برای اطاعت از آنان فراهم می‌کند و تجدید پیمانی محکم با این انوار مقدس است که در اوج شور و شعور دینی صورت می‌گیرد. زیارت اربعین امام حسین علیه السلام از جمله این فرصت‌های ناب است. حرکت جمعیتی چند ده میلیونی و بسیار باشکوه و با عظمت و سرشار از معنویت.

بخش اول این نوشته نگاهی گذراست به روایاتی چند در باب پیاده‌روی برای زیارت معصومین علیهم السلام و مراقد مطهر ایشان و بخش دوم به ذکر نمونه‌هایی عینی در سیره علما و بزرگان دین می‌پردازد.

بخش اول: روایات

روایت اول

عیاشی از معاویه عجللی نقل می کند که می گوید: در محضر مبارک باقر العلوم علیه السلام در مدینه بودم که یک خراسانی (ایرانی) به خدمت امام مشرف شد. پاهای خاک آلود و زخمی اش را که دیدم، دریافتم رنج فراوانی را در سفر متحمل شده است. او بعد از سلام و احوال پرسی به امام عرض کرد: به خدا قسم هیچ چیزی مرا از خانه و شهرم بیرون نیاورده، مگر دوستی و محبت شما اهل بیت رسول خدا صلی الله علیه و آله. امام باقر علیه السلام در تأیید سخن آن مرد فرمود:

«وَاللَّهِ لَوْ أَحْبَبْنَا حَجْرًا حَشَرَهُ اللَّهُ مَعَنَا وَهَلِ الدِّينُ إِلَّا الْحُبُّ، إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَقُولُ: ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ﴾^۵ و قال: ﴿يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ﴾^۶ وَهَلِ الدِّينُ إِلَّا الْحُبُّ؟»^۷ به خدا قسم اگر سنگی ما را دوست داشته باشد، خداوند آن را با ما محشور می گرداند. آیا دیانت چیزی جز محبت است؟! به درستی که خداوند می فرماید: (ای پیامبر) بگو: اگر خدا را دوست دارید، پس از من پیروی کنید تا خداوند نیز شما را دوست داشته باشد و خداوند می فرماید: (مؤمنین کسانی اند که) دوست دارند آن افرادی را که به سوی ایشان هجرت می کنند ... پس آیا دیانت چیزی غیر از محبت است؟!»

◆ زیارت حرم اهل بیت رسول الله صلی الله علیه و آله نشانه روشنی از دوستی وافر به این خاندان پاک دارد که زمینه‌ای مناسب را برای اطاعت از آنان فراهم می کند و تجدید پیمانی محکم با این انوار مقدس است که در اوج شور و شعور دینی صورت می گیرد.

روایت دوم

حسین بن اسماعیل صَیْمَری از امام صادق علیه السلام نقل می کند که فرمود:
«مَنْ زَارَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام مَاشِيًا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَجَّةٌ وَ عُمْرَةٌ فَإِنْ رَجَعَ مَاشِيًا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَجَّتَيْنِ وَ عُمْرَتَيْنِ»^۸ هر کسی پیاده به زیارت امیر مؤمنان (علی بن ابی طالب) علیه السلام برود، با هر قدمی، خداوند یک حج و یک عمره می نویسد و اگر پیاده باز گردد، خداوند با هر قدمی دو حج و دو عمره برایش نوشته است.

روایت سوم

در محضر مبارک امام صادق علیه السلام نام امیر مؤمنان علی بن ابی طالب علیه السلام بُرده شد. شخصی به نام «ابن مارد» از حضرت پرسید: یا ابا عبدالله! کسی که جدتان امیر مؤمنان علیه السلام را زیارت کند، چه ثوابی خواهد گرفت؟ امام صادق علیه السلام فرمود:
«يَا ابْنَ مَارِدٍ! مَنْ زَارَ جَدِّي عَارِفًا بِحَقِّهِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَجَّةً مَقْبُولَةً وَ عُمْرَةً مَقْبُولَةً (مَبْرُورَةً)، وَاللَّهُ يَا ابْنَ مَارِدٍ مَا يُطْعِمُ اللَّهُ النَّارَ قَدَمًا أَغْبَرَتْ فِي زِيَارَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام مَاشِيًا كَانَ أَوْ رَاكِبًا، يَا ابْنَ مَارِدٍ اكْتُبُ هَذَا الْحَدِيثَ بِمَاءِ الذَّهَبِ»^۹ ای پسر مارد! کسی که جدم را در حالی که حقش را می شناسد زیارت کند، خداوند به ازای هر قدمی که برمی دارد، یک حج و عمره مقبول برایش می نویسد. ای پسر مارد! به خدا سوگند، آتش را خداوند بر قدم هایی که در راه زیارت امیر مؤمنان علیه السلام غبار آلود شده باشد، مسلط نمی گرداند؛ چه پیاده آمده باشد، چه سواره. ای پسر مارد! این حدیث را با آب طلا بنویس.

روایت چهارم

صفوان جمال می گوید: در سفری به همراه امام صادق علیه السلام وارد کوفه شدیم؛ حضرت فرمود: ای صفوان! بگو کاروان بایستد؛ این جا قبر جدم امیر مؤمنان علیه السلام است. شتر حضرت را خواباندم؛ ایشان پایین آمده و غسل کردند و لباس های شان را عوض کردند؛ پس کفش های خود را قبل از حرکت از پای در آوردند و به من فرمودند: هر آنچه را که انجام می دهم، تو نیز تکرار کن. پس به طرف تپه های سفیدرنگی حرکت کردند و به من فرمودند:
«قَصَّرَ خُطَاكَ وَ أَلْقَ دَقْنَكَ نَحْوَ الْأَرْضِ فَإِنَّهُ يُكْتَبُ لَكَ بِكُلِّ خُطْوَةٍ مِائَةُ أَلْفِ حَسَنَةٍ وَ يُمْحَى عَنْكَ مِائَةُ أَلْفِ سَيِّئَةٍ وَ تَرْفَعُ لَكَ مِائَةُ أَلْفِ دَرَجَةٍ وَ تُقْضَى لَكَ مِائَةُ أَلْفِ حَاجَةٍ وَ يُكْتَبُ لَكَ ثَوَابُ كُلِّ

صَدِيقٍ وَ شَهِيدٍ مَاتَ أَوْ قُتِلَ ثُمَّ مَشَى وَ مَشَيْتُ مَعَهُ وَ عَلَيْنَا السَّكِينَةُ
 وَالْوَقَارُ...»؛^{۱۰} قدم‌هایت را کوتاه بردار و سرت را پایین بیاورد،
 به درستی که با هر قدمی، صد هزار حسنه برایت نوشته می‌شود
 و صد هزار گناه پاک می‌گردد و رتبهات صد هزار درجه بالا
 می‌رود و ثواب صدیق و شهیدی که کشته شده یا از دنیا رفته،
 برایت نوشته می‌شود. سپس حضرت پیاده حرکت کردند و
 من نیز پیاده حرکت کردم و آرامش سنگینی بر ما حاکم
 بود.

روایت پنجم

قدامه بن مالک از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند که حضرت
 فرمود:

« مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ مُحْتَسِبًا لَا أَشْرًا وَلَا بَطْرًا وَلَا سُمْعَةً مُحْصَتًا
 عَنْهُ ذُنُوبُهُ كَمَا يَمْضُضُ (يُمَحِّضُ) الثُّوبَ فِي الْمَاءِ فَلَا يَبْقَى عَلَيْهِ دَنَسٌ
 وَ يَكْتَسِبُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حُجَّةٌ وَ كُلَّمَا رَفَعَ قَدَمًا عُمْرَةً؛^{۱۱} کسی که
 حسین علیه السلام را برای رضای خدا زیارت کند، نه برای خوش گذرانی
 و تفریح و نه به جهت کسب شهرت (و فخر فروشی)، گناهایش
 فرو می‌ریزد، همان‌طور که لباس در آب شسته شده (و پاک
 می‌شود) و در نتیجه، هیچ آلودگی بر او باقی نمی‌ماند و با هر
 گامی که بر زمین می‌گذارد، حجتی برایش نوشته می‌شود و با
 هر قدمی که برمی‌دارد، عمره‌ای برایش ثبت می‌گردد.

روایت ششم

از حسین بن ثویر نقل شده که امام صادق علیه السلام فرمود:

« يَا حُسَيْنُ! إِنَّهُ مَنْ خَرَجَ مِنْ مَنزِلِهِ يَرِيدُ زِيَارَةَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام
 إِنْ كَانَ مَاشِيًا كَتَبَتْ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَسَنَةٌ وَ مَجِيَ عَنْهُ سَيِّئَةٌ وَ إِنْ
 كَانَ رَاكِبًا كَتَبَتْ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَسَنَةٌ وَ حُطَّ بِهَا عَنْهُ سَيِّئَةٌ حَتَّى إِذَا

قدم‌هایت را کوتاه بردار و سرت
 را پایین بیاورد، به درستی که
 با هر قدمی، صد هزار حسنه
 برایت نوشته می‌شود و صد هزار
 گناه پاک می‌گردد و رتبهات
 صد هزار درجه بالا می‌رود و
 ثواب هر صدیق و شهیدی که
 کشته شده یا از دنیا رفته، برایت
 نوشته می‌شود.

صَارَ فِي الْخَيْرِ كَتَبَهُ اللَّهُ مِنَ الْمُفْلِحِينَ الْمُتَّجِحِينَ حَتَّى إِذَا قَضَىٰ مَنَاسِكَهُ كَتَبَهُ اللَّهُ مِنَ الْفَائِزِينَ...»^{۱۲} ای حسین! به درستی که هر کسی از خانه‌اش به قصد زیارت قبر حسین بن علی علیه السلام خارج شود، اگر پیاده باشد، با هر قدمی، حسنه‌ای برایش نوشته شده و گناهی از او پاک می‌شود و اگر سواره باشد، با هر قدمی، حسنه‌ای برایش نوشته شده و به واسطه آن گام، گناهی از او زدوده می‌شود تا به حائر حسینی برسد که در این صورت خداوند نام او را از جمله رستگاران و نجات‌یافتگان می‌نویسد و زمانی که آداب زیارت و اعمالش را به پایان برساند، خداوند نام او را در زمره برندگان می‌نویسد...

روایت هفتم

بشیر دَهان می‌گوید: در پایان یک گفت‌وگوی طولانی که با امام صادق علیه السلام داشتم، ایشان به من فرمود:

«وَيَحْكُ يَا بَشِيرُ إِنَّ الْمُؤْمِنَ إِذَا أَتَاهُ عَارِفًا بِحَقِّهِ وَاعْتَسَلَ فِي الْفِرَاتِ كُتِبَ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَجَّةٌ وَ عُمْرَةٌ مَبْرُورَاتٌ مُتَقَبَّلَاتٌ وَ غَزْوَةٌ مَعَ نَبِيِّ أَوْ إِمَامٍ عَادِلٍ»^{۱۳} ای بشیر! به درستی که مؤمن زمانی که به زیارت حسین بن علی علیه السلام بیاید، در حالی که حقش را بشناسد و (پیش از زیارت) در فرات غسل نماید، به ازای هر قدمی، حج و عمره‌ای مقبول و جهاد در رکاب پیامبر صلی الله علیه و آله یا امام عادل برایش نوشته می‌شود.

روایت هشتم

ابوصامت از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند:

«مَنْ أَتَى الْحُسَيْنَ علیه السلام مَا شِئَا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ أَلْفَ حَسَنَةٍ وَمَا عَنْهُ أَلْفَ سَيِّئَةٍ وَ رَفَعَ لَهُ أَلْفَ دَرَجَةٍ، فَإِذَا أَتَيْتَ الْفِرَاتَ فَاعْتَسَلَ وَ عَلَّقَ نَعْلَيْكَ وَ امْشِ حَافِيًا وَ امْشِ مَشْيَ الْعَبْدِ الذَّلِيلِ فَإِذَا أَتَيْتَ بَابَ الْخَيْرِ فَكَبِّرِ اللَّهُ أَرْبَعًا»^{۱۴} هر کسی پیاده به زیارت قبر حسین علیه السلام برود، خداوند برای هر قدمی هزار حسنه نوشته و هزار گناه از او پاک می‌کند و رتبه‌اش هزار درجه بالا می‌رود. پس هرگاه به فرات رسیدی، غسل کن و کفش‌هایت را در آور و پابرهنه راه برو؛ به مانند عبد ذلیل راه برو؛ پس وقتی به درب حرم رسیدی، چهار بار تکبیر بگو...

روایت نهم

از حسین بن سعید نقل شده است که از امام صادق علیه السلام درباره زائر قبر حسین علیه السلام سؤال شد. حضرت در پاسخ فرمود:

«مَنْ اغْتَسَلَ فِي الْفُرَاتِ ثُمَّ مَشَى إِلَى قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام كَانَ لَهُ بِكُلِّ قَدَمٍ يَرْفَعُهَا وَيَضَعُهَا حَجَّةٌ مُتَقَبَّلَةٌ بِمَنَاسِكِهَا»؛^{۱۵} هر آن که در فرات غسل کند و سپس با پای پیاده به سوی مرقد حسین علیه السلام برود، به ازای هر قدمی که برمی دارد و بر زمین می گذارد، حَجَّی مقبول با تمام اعمال و مناسک برای او خواهد بود.

روایت دهم

از رُفَاعَةُ بن موسی نقل شده است که امام صادق علیه السلام فرمود:

«إِنَّ مَنْ خَرَجَ إِلَى قَبْرِ الْحُسَيْنِ علیه السلام عَارِفًا بِحَقِّهِ وَ اغْتَسَلَ فِي الْفُرَاتِ وَ خَرَجَ مِنَ الْمَاءِ كَمَا كَانَ كَمَثَلِ الَّذِي خَرَجَ مِنَ الذُّنُوبِ فَإِذَا مَشَى إِلَى الْحَيْرِ لَمْ يَرْفَعْ قَدَمًا وَ لَمْ يَضَعْ أُخْرَى إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ عَشْرَ حَسَنَاتٍ»؛^{۱۶} به درستی کسی که (برای زیارت) به سوی مرقد حسین (بن علی) علیه السلام برود، در حالی که حَقَّش را می شناسد و (پیش از زیارت) در فرات غسل کند و از آب خارج شود، مثل کسی است که از گناهانش خارج شود. پس هنگامی که به حائر (حرم) علیه السلام رسید، قدم از قدم بر نمی دارد، مگر این که خداوند برایش ده حسنه می نویسد و ده گناهش پاک می گردد.

روایت یازدهم

حسین بن ثویر از امام صادق علیه السلام نقل می کند که حضرت فرمود:

«إِذَا أُتِيَتْ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَاغْتَسَلَ عَلَى شَاطِئِ الْفُرَاتِ ثُمَّ الْبَسَ ثِيَابَكَ الطَّاهِرَةَ ثُمَّ امْشِ حَافِيًا فَإِنَّكَ فِي حَرَمٍ مِنْ حَرَمِ اللَّهِ وَ رَسُولِهِ بِالْتَّكْبِيرِ وَ التَّهْلِيلِ»؛^{۱۷} زمانی که به زیارت ابا عبدالله علیه السلام رفتی، پس غسل کن در نهر فرات و سپس لباس های پاک بپوش؛ آن گاه با پای برهنه راه برو؛ پس تو در حرمی از حرم خدا و حرم پیامبرش هستی و بر تو باد به تکبیر و گفتن لا اله الا الله.

روایت دوازدهم

از علی صائغ نقل شده که امام صادق علیه السلام فرمود: ای علی! به زیارت حسین علیه السلام برو و آن را ترک مکن. علی صائغ می گوید: عرض کردم: چه ثواب و پاداشی برای زائرش دارد؟ امام فرمود:

«مَنْ أَتَاهُ مَا شِئًا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَسَنَةً وَ مَحَا عَنْهُ سَيِّئَةً وَ رَفَعَ لَهُ دَرَجَةً، فَإِذَا أَتَاهُ وَ كَلَّ اللَّهُ

بِهِ مَلَکَیْنِ یَکْتُبَانِ مَا خَرَجَ مِنْ فِیهِ مِنْ خَیْرٍ وَ لَا یَکْتُبَانِ مَا یَخْرُجُ مِنْ فِیهِ مِنْ سَیِّئٍ وَ لَا غَیْرَ ذَٰلِکَ، فَاِذَا اِنْصَرَفَ وَ دَعُوهُ وَ قَالُوا یَا وَلِیَّ اللّٰهِ مَغْفُورٌ لَّکَ اَنْتَ مِنْ حِزْبِ اللّٰهِ وَ حِزْبِ رَسُوْلِهِ وَ حِزْبِ اَهْلِ بَیْتِ رَسُوْلِهِ وَ اللّٰهُ لَا تَسْرِی النَّارَ بِعَیْنِکَ اَبَدًا وَ لَا تَسْرَاکَ وَ لَا تَطْعَمُکَ اَبَدًا»^{۱۸} کسی که به زیارت ایشان برود، خداوند به ازای هر قدمی، حسنه‌ای برایش می‌نویسد و از او گناهی را پاک می‌کند و یک درجه ارتقای رتبه پیدا می‌کند. پس وقتی به مرقد حسین علیه السلام رسید، خداوند دو فرشته را بر او مأمور می‌کند تا هرچه از خیر و خوبی و صلاح از دهانش خارج می‌شود، برایش بنویسند و اگر چیزی خواست که به صلاحش نبود، برایش ثبت نکنند و هنگامی که از زیارت بازمی‌گردد، با او وداع کرده و می‌گویند: ای دوست خدا! بخشیده شدی؛ تو از حزب خدا و حزب پیامبرش و حزب اهل بیتش هستی. به خدا سوگند هرگز به چشم خودت آتش را نخواهی دید و آتش نیز تو را نمی‌بیند و نمی‌سوزاند.

در روایت دیگری دارد که امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «اِذَا ارَادَ الْاِنْصِرَافَ اَتَاهُ مَلَكٌ فَقَالَ لَهُ اِنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ یَقْرُئُکَ السَّلَامَ وَ یَقُوْلُ لَکَ اسْتَأْنَفِ الْعَمَلَ فَقَدْ غَفَرَ اللّٰهُ لَکَ مَا مَضٰی»^{۱۹} این حدیث از دو راوی نقل شده است.^{۲۰}

روایت سیزدهم

از سدید صبرفی نقل شده که می‌گوید: در محضر باقرالعلوم علیه السلام نشسته بودیم که جوانی در مجلس از مرقد امام حسین علیه السلام یاد نمود؛ امام به او فرمود: «مَا اَتَاهُ عَبْدٌ فَحَطَّاْ حُطُوَّةً اِلَّا کُتِبَتْ لَهُ حَسَنَةٌ وَ حُطَّتْ عَنْهُ سَيِّئَةٌ»^{۲۱} بنده‌ای به سوی این مرقد قدم بر نمی‌دارد، مگر این که حسنه برایش نوشته شده و گناهی از او کنار گذاشته می‌شود.

وقتی زائر به مرقد حسین علیه السلام رسید، خداوند دو فرشته را بر او مأمور می‌کند تا هرچه از خیر و خوبی و صلاح از دهانش خارج می‌شود، برایش بنویسند و اگر چیزی خواست که به صلاحش نبود، برایش ثبت نکنند.

روایت چهاردهم

ابن مسکان از امام صادق علیه السلام نقل می کند که حضرت فرمود:
«مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ علیه السلام مِنْ شَيْعَتِنَا لَمْ يَرْجِعْ حَتَّى يُغْفَرَ لَهُ كُلُّ ذَنْبٍ لَهُ وَيُكْتَبَ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ خَطَاَهَا وَ كُلِّ يَدٍ رَفَعْتَهَا دَابَّتْهُ أَلْفُ حَسَنَةٍ وَ مَحِيَ عَنْهُ أَلْفُ سَيِّئَةٍ وَ يُرْفَعُ لَهُ أَلْفُ دَرَجَةٍ»^{۲۲} هر که از شیعیان ما حسین علیه السلام را زیارت کند، باز نمی گردد، مگر این که همه گناهانش بخشیده می شود و به ازای هر قدمی که برمی دارد و هر دستی که به سوی آسمان توسط هر کسی بالا می رود، برایش هزار حسنه نوشته می شود و هزار گناهش پاک می شود و هزار درجه بالا می رود.

بخش دوم: نمونه ها

۱. شیخ مرتضی انصاری از جمله احیاکنندگان سنت پیاده روی برای زیارت امام حسین علیه السلام بود و خود ایشان نیز پیاده از نجف به کربلا می آمد.
 ۲. میرزا حسین نوری، صاحب موسوعه حدیثی «مستدرک الوسائل» هر سال به صورت پیاده به کربلا می آمد.
 ۳. سید مهدی بحر العلوم در دسته عزای «طوریح» که پیاده به کربلا می آمدند، حضوری پررنگ داشت.
 ۴. شیخ جعفر کاشف الغطاء در یکی از پیاده روی هایش به کربلا، به حضور حضرت ولی عصر علیه السلام شرفیاب شد و حضرت ایشان را به سینه خویش چسبانده و فرموده است: «خوش آمدی ای زنده کننده شریعت ما».
 ۵. آیت الله مرعشی نجفی بیست بار پیاده به همراه تعدادی از طلاب که همه از بزرگان شدند، به کربلا مشرف شد.
- همچنین بزرگانی مانند آیات سید محمد حسین طهرانی، سید احمد مستنبط، شیخ عباس قوچانی، شیخ حسن نجابت شیرازی و سید عبدالحسین دستغیب و شهید صدر اول و شهید صدر دوم در این پیاده روی شرکت می کردند. شهید صدر دوم (سید محمد صدر) حتی فتوا به وجوب پیاده روی به سوی حرم های امیرمؤمنان و سیدالشهداء علیه السلام را صادر کرد و با این فتوا به مبارزه با سیاست ضددینی حزب بعث رفت و در برخی از خطبه های جمعه اش در نجف اشرف بر این موضوع تأکید می کرد.^{۲۳}

حرکت میلیونی مردم از اقصی نقاط جهان، از کوچک و بزرگ و مرد و زن و حتی کودکان خردسال، گذشته از شگفتی این صحنه، پیام روشنی به همه دنیا می دهد: این که شیعیان در اقتدا به سالار شهیدان به خود می بالند و زیر بار ستم و زور نمی روند.

پی نوشت‌ها:

۱. این مقاله با اندکی تصرف و اضافه، ترجمه فصل دهم و یازدهم کتاب «ریاض العارفین فی زیارة الاربعین»، نوشته فاضل ارجمند حجت الاسلام، و المسلمین سید عادل علوی می باشد.
۲. «أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ أَحْمَرُهَا»، میرزا حسین نوری، مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۴۵.
۳. با توجه به حدیث «سَفِينَةٌ» که رسول اکرم ﷺ فرمود: «إِنَّ مَثَلَ أَهْلِ بَيْتِي كَمَثَلِ سَفِينَةِ نُوحٍ».
۴. شیخ عباس قمی، مفاتیح الجنان، ص ۱۲۷.
۵. آل عمران، آیه ۳۱.
۶. حشر، آیه ۹.
۷. مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۲۱۹.
۸. شیخ حرّ عاملی، وسائل الشیعه، ج ۱۴، باب زیارت امیر مؤمنان (علیه السلام) به صورت رفت و برگشت پیاده، ص ۳۸۰.
۹. شیخ طوسی، التهذیب، ج ۶، باب ۷ (فضیلت زیارت)، ص ۲۱.
۱۰. محمدباقر مجلسی، بحار الانوار، ج ۹۷، ص ۲۸۰.
۱۱. همان، ج ۹۸، ص ۱۹.

◆
 شیخ جعفر کاشف الغطاء در یکی از پیاده روی‌هایش به کربلا، به حضور حضرت ولی عصر (علیه السلام) شرفیاب شد و حضرت ایشان را به سینه خویش چسبانده و فرموده است: «خوش آمدی ای زنده کننده شریعت ما».

۱۲. همان، ص ۲۸.
 ۱۳. همان، ص ۱۴۳.
 ۱۴. همان.
 ۱۵. همان، ص ۱۴۷.
 ۱۶. همان.
 ۱۷. همان، ص ۱۵۲.
 ۱۸. همان، ص ۲۴.
 ۱۹. همان، ص ۲۸.
 ۲۰. حسین بن ثُوَیر بن اُبی فَاخِته و حسین بن عبدالله.
 ۲۱. بحارالانوار، ج ۹۸، ص ۲۵.
 ۲۲. همان.

۲۳. «بخش نمونه‌ها» برگرفته از کتاب «بیعت عاشقان» نوشته علی ساعدی در مجلد دوم است. توجه ۱: تفاوت در میزان ثواب در روایات گوناگون ممکن است به عواملی چند بستگی داشته باشد؛ مثل میزان معرفت زائر از زیارت‌شونده یا سختی مسیر و راه یا شرایط محیطی دیگری مثل شرایطی که در زمان متوکل عباسی حاکم بود.

توجه ۲: در برخی روایات، سخن از «محو» گناهان است؛ مثل افعال «مَحَا» و «مُحِيَ» که به معنای پاک شدن گناه است و در برخی روایات سخن از چشم‌پوشی پروردگار از گناه است؛ یعنی گناه پاک و محو نمی‌شود، بلکه خداوند آن را «ندیده» می‌گیرد. تفاوت «مُحِيَ» و «حُطَّ» در باقی ماندن و یا از بین رفتن اثر گناه است. اگر در متن روایت «مُحِيَ» یا مشتقات آن باشد، یعنی نه تنها گناه از نامه اعمال زائر پاک می‌شود، بلکه اثرات و تبعات منفی آن نیز که ممکن است در روح او گذاشته باشد نیز از بین می‌رود و این نهایت عنایت پروردگار متعال به زائر امام حسین علیه السلام است. اگر در متن روایت «حُطَّ» یا مشتقات آن آمده باشد، یعنی خداوند متعال از گناه زائر صرف نظر کرده و او را می‌بخشد؛ اما اثرات منفی گناه را باید با توسل و توکل و توبه واقعی و جبران مافات برطرف نماید. این تفاوت در پاداش را می‌توان در روایت ششم در همین مقاله از حسین بن ثُوَیر ملاحظه نمود که امام صادق علیه السلام برای زائر پیاده از فعل «مُحِيَ» (محو و پاک می‌شود) استفاده فرموده و برای ثواب زائر سواره که سختی کمتری متحمل شده، از فعل «حُطَّ» (صرف نظر می‌شود) سخن به میان آورده است. (نکات لغوی با استفاده از کتاب «قاموس المحيط» نوشته فیروزآبادی تبیین گردید).